

การాయัตว์ผู้ตองหา

อนันต์ อภิชัยนันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2555

The seizure of alleged offender

Anan Apichainan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law Faculty of Law Pridi Banomyong

Dhurakij Pundit University

2012

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดระยะเวลาของการศึกษาผู้เขียนได้พยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และสอบถามขอความรู้จากคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอีกหลายท่าน ด้วยประสงค์ให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นวิทยานิพนธ์ที่ดีมีประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะการมีประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความเมตตาจากท่านอาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวราห์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องและความถูกต้องของวิทยานิพนธ์ให้อยู่ในประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ผู้เขียนสามารถเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาได้เป็นผลสำเร็จ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฌ นกร เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ท่านศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณท่านอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ผู้เขียน และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบแทบเท้าคุณพ่อสมชัย คุณแม่กิมล้อย อภิชัยนันท์ บิดา-มารดา ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ท่านทั้งสองได้ให้ความรักความอบอุ่น ให้โอกาสทางการศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนและชี้แนะแนวทางที่ดีแก่ผู้เขียนตลอดมา นอกจากนี้ ผู้เขียนต้องขอขอบคุณเพื่อนพ้องน้องพี่ทุกคนที่คอยช่วยเหลือคอยให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณประโยชน์ต่อสังคมหรือมีประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษา ค้นคว้าต่อไป ผู้เขียนขอแสดงความดีทั้งหลายทั้งปวงนี้เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูทดแทนคุณแด่บิดามารดา คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นายอนันต์ อภิชัยนันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวคิดและหลักการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ การอายัดตัวผู้ต้องหา	
และการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา.....	6
2.1 แนวความคิดในเรื่องการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ.....	6
2.2 แนวความคิดและหลักการอายัดตัวผู้ต้องหา.....	9
2.3 แนวความคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา.....	14
2.3.1 สิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	20
2.3.1.1 สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนและดำเนินคดีด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว	
และเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	25
2.3.1.2 สิทธิและประโยชน์ของผู้ต้องขัง ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์...	30
2.3.2 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาในระดับสากล.....	32
2.3.2.1 กฎบัตรสหประชาชาติ (Charter of the United Nations).....	32
2.3.2.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948	
(Universal Declaration of Human Rights, 1948).....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.3.2.3 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Covenant on Civil and Political Rights, 1966).....	34
2.3.2.4 หลักเพื่อการคุ้มครองบุคคลที่ถูกคุมขังหรือจำคุก (Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment, 1988).....	35
2.3.3 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยองค์กรตุลาการ และองค์กรอัยการ.....	36
2.3.3.1 การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยองค์กรตุลาการ.....	37
2.3.3.2 การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยองค์กรอัยการ.....	39
3. บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการออกหมายจับตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ.....	42
3.1 การออกหมายจับตามกฎหมายไทย.....	43
3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	46
3.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	47
3.1.3 ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548.....	50
3.2 การออกหมายจับตามกฎหมายต่างประเทศ.....	52
3.2.1 ประเทศฝรั่งเศส.....	52
3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	53
3.2.3 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.....	57
3.2.4 ประเทศญี่ปุ่น.....	63
4. ปัญหาการอาศัยตัวผู้ต้องหา และการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่น.....	67
4.1 เหตุผลทางกฎหมายในการออกหมายจับเพื่อการอาศัยตัวผู้ต้องหา.....	67
4.1.1 กรณีมีเหตุอันเนื่องจากความร้ายแรงของความผิดอาญา.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1.2 กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี.....	73
4.1.3 กรณีเหตุอันควรเชื่อว่าจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน.....	76
4.1.4 กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะไปก่ออันตรายประการอื่น.....	77
4.2 ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่น.....	81
4.2.1 ความไม่ชัดเจนของกฎหมายเกี่ยวกับการอาชัตัวผู้ต้องหา และการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่น.....	82
4.2.2 การประสานความร่วมมือของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม.....	86
4.2.3 การมีบทบาทของศาลต่อการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา ที่ถูกคุมขังในคดีอื่น.....	91
4.2.4 การมีบทบาทของพนักงานอัยการต่อการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา ที่ถูกคุมขังในคดีอื่น.....	94
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	97
5.1 บทสรุป.....	97
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	108
ก ระเบียบตำรวจว่าด้วยการอาชัตัวผู้ต้องขังยังเรือนจำ (จ.2) ลงวันที่ 2 พ.ค. 2517.....	109
ข หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0004.6/9610 ลงวันที่ 16 กันยายน 2546.....	112
ค บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 452/2546.....	115
ง หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0004.6/6167 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2545.....	122
จ หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0004.6/10615 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2545.....	125
ฉ หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0004.6/558 ลงวันที่ 18 มกราคม 2542	128
ช หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0011.233/01284 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2553....	130
ซ หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0011.25/3828 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2553.....	132
ณ คำสั่งกรมตำรวจที่ 960/2537 เรื่อง มาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัด การสอบสวนคดีอาญา.....	134

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ญ ลำเนา หนังสือกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท 1005/3596 ลงวันที่ 2 กันยายน 2529.....	138
ฎ ลำเนา หนังสือกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท 1005/ว 109 ลงวันที่ 2 กันยายน 2529.....	140
ฎ หนังสือกรมอัยการ ที่ มท 1203/ว 85 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2529.....	143
ฐ หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส (สฟปผ.)0018/ว 145 ลงวันที่ 30 กันยายน 2541.....	147
ฑ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2547.....	151
ฒ คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 550/2550 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2550.....	162
ณ คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 418/2551 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2551.....	167
ด คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 381/2553 ลงวันที่ 22 กันยายน 2553.....	173
ประวัติผู้เขียน.....	178